

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שבמא ועינים תראה בנים
ובני בנים כשתילי זיתם סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומוזני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשאריות כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכו' הנח"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ח"ל: הבטיח הגאון ישעיה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
ברוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת.
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להנה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכו' השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב בעומה להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל בהמנים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם, כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

חזון יחזקאל
רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספרו בשעת הלוייה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שיומליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים ארח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

מלליצי יין ושיר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
החבויים כל מי שייסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכן חרות על
מצבתו

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכן חרות על
מצבתו

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוך ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

ונתון אותו על כל ארץ מצרים. יש לדקדק למה מתחילה נענש יוסף בעונש כל כך חמור שנמכר לעבד, ולבסוף נתגדל בגדולה כל כך עד שנעשה משנה
למלך, והם תרתי דסתן אהדדי, שאם העונש היה על שחטא, א"כ לאחר מירוק החטא, היה די לו לצאת חפשי מאדוניו. ויש לומר שרצה הקב"ה לתת
רמז לישראל שהגלות יהיה לטוב להם, שלאחר הגלות יעלו בגדולה רמה, וכמו שאמר רז"ל (שמו"ר א:א) שע"י גלות מצרים זכו לתורה לארץ ישראל
ולעוה"ב, ששם נטהרו ונצפרו כדכתיב 'ויציא אתכם מכור הברזל ממצרים'. אמנם השבטים מכרוהו על דעת שהגלות הוא דבר רע מבלי טוב כלל, ולכן
כשביטל הקב"ה עצתן של שבטים שחשבו שיוסף יהיה עבד כל ימי חייו, אדרבה נעשה משנה למלך, ואף לאחר שמת יעקב ונסתמו עיניהם של ישראל
מחמת השעבוד, מ"מ יוסף נשאר לעולם משנה למלך, וכן בכל פעם שגלו ישראל, לעולם היה כדי להטיב להם אח"כ כנודע. (זרע שמשון אות י').

הננו עבדים לאדוני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו. נאמר ב' פעמים 'גם', 'גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע', וקשה מה באו לרבות אלו השני 'גם'.
וי"ל דכוונת יהודה היתה לומר כך: 'הננו עבדים לאדוני', וגם יוסף על כרחך צריך שיהיה עבד שגם עליו יעבור כוס הגלות, כי מדוע ישתנה הוא מאיתנו,
שהרי גם הוא צריך לקיים את גזירת הגלות, [וזה 'גם' אנחנו, דבא לרבות את יוסף]. ומה שאמר 'גם אשר נמצא הגביע בידו', קאי על בנימין שאף שלא
פשע במכירת יוסף, יצטרך לירד בגלות. ומה שהוסיף ריבוי בתיבת 'גם' בפעם הב', הוא לרבות יעקב אביהם שאף הוא יצטרך לירד בגלות, ונתרבה יחד
עם בנימין שהיה לבו קשור ודבוק עם נפש בנימין, והטעם שכולם יהיו בגלות אף שלא חטאו במכירת יוסף, הוא משום גזירת בין הבתרים. (שם).

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר
חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על טוסכת חלה
במהדורה מפורגת בתכלית ההידור והיופי

אפשר להשיג הספר בתנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית: עם הספר - ר"ב בנימין לעווין
הדפוס: יצחק סלימניק שליט"א 0000-332-347

אשר דברתי אל פרעה אשר האלהים עושה
הראה את פרעה, הנה שבע שנים באות שבע
גדול בכל ארץ מצרים, ופסוק זה 'הוא הדבר
אשר דברתי אל פרעה אשר האלהים עושה
הראה את פרעה', מיותר לגמרי, וגם אין לו טעם
לפי פשוטו. אבל לפי מה שכתבתי יובן, שנתן
טעם מדוע חלום אלהים הוא [ולא היה אפשר
להחרטומים לפותרו], לפי שבו ענין פרנסה
שמפתח של פרנסה ביד הקב"ה ולא נמסר
לשליח, [וזה שאמר יוסף, שזה חלום שנוגע
לפרנסה שיהיה 'שבע שני רעב', וזה דבר 'אשר
האלקים עושה' בעצמו ולא ע"י שליח, ולכן לא
היה אפשר להחרטומים לפותרו].

היה אפרש לתת פתרון של שבע שני רעב, אינו
רק שיהיה העדר פרנסה, אלא שחלום הראה לו
הש"ת איך לתקן שבע שני רעב, והיינו ע"י קדימת שבע שני השובע, [וזה
חלק מהפתרון]. ולזה אמר לו 'הוא הדבר אשר דברתי', שחלום אלהים הוא
שמורה על ענין פרנסה, שהרי הדבר 'אשר האלהים עושה' - היינו לפרנס
העולם, 'הראה את פרעה' - שעל ידו יעשה כזאת לפרנס בשני הרעב, ולכן
'הראה את פרעה' כדי לעשות תחבולה שלא תכרת הארץ ברעב, ובזה נתן
טעם לשבח על עיקר ההודעה למה דוקא לפרעה הודיע כזאת, אלא ודאי לפי
שיש בידו לתקן הדבר כאשר אמר יוסף.
ובזה יובן מה שאמר 'עתה ירא פרעה איש נכון וחכם', דקשה דמי ביקש
מיוסף להיות יועץ לפרעה, אבל לפי מה שכתבתי הוא מעין הפתרון, שיש
בזה נתינת טעם למה הראה כזאת לפרעה דוקא, כי זה הוא כדי שיעשה
תיקון לדבר, לכן אחר ש'ממהר האלהים לעשותו', לכן 'עתה ירא פרעה איש
נבון וחכם' לתיקון הדבר.

לע"נ הגר"ר ניסן מאיר פייוויל זק"ש ב"ר מרדכי יהודה לייב זצ"ל יא"צ כ"ו סלו
זכרת על הנסים בתפילה מחובת חנוכה או מחובת התפלה. איתא במס' שבת (דף כד:).

מהו להזכיר של חנוכה בברכת המזון, כיון דמדברנן הוא לא מדכרנן, או דילמא משום פרסומי ניסא מדכרנן, ע"כ. וקשה דמדוע שאני תפלה מברכת המזון, דבתפלה פשוט שמזכירים על הנסים, ואילו בברכת המזון נסתפקה הגמ' אם יש להזכיר. וביאר רש"י, דהגמ' (שם דף כא:) אמרה דתקנו חכמים ימי חנוכה "בהלל והודאה", ו"הודאה" היינו הזכרת על הנסים בתפלה בברכת הודאה. ולכן רק בתפלה פשיטא דמזכירין ולא בברכת המזון, ע"כ. ולכאורה קשה, דהא גם בברכת המזון איכא ברכת הודאה, והיינו ברכת "נודה לך". ותייך האבני נזר (אר"ח סימן תק"ז), דליכא ברכת הודאה בברכת המזון, דברכת "נודה לך" קרויה "ברכת הארץ", ולא "ברכת הודאה".
וז"ל: מפירש"י נראה דבתפלה לא מבעיא ליה, דפשיטא ליה, דהא דקבעום ימים טובים בהלל והודאה, וזה פירוש "בהודאה", וברכת הודאה לא מצינו אלא בתפלה, דברכה שניה שבברכת המזון "ברכת הארץ" מיקרי, ע"כ.

סגולה פאר
ערליכע קינדער
סגולת אריה'ק כהדרת הרה"צ מאראד זצ"ל
ארייבענגען ידאת חטא אין אייערע קינד
דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.
וואס טוהט מכן דורות ישרים:
א ת"ח וירש' וואס טוהט עס שוין
אסאך יאהרן צו הלפנן אידן.
וועט עס טוהן פאר אייער ישיעה
פרייוואט. בנאמנות. קאנפידענשעל.
ייערע נאמען איז א באוונדערע
שטיין. באוונדערע עבודה און
תפלות פאר א לעבעדיגע צייט.
אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס
אריבערגעבענע קייט. מיט כוונה
במתנות. אזוי האט ער די ריכטיגע
כח.
מירשייבט די גאנצע נוסח אויפן
שטיין סיי פאר מען באקט די
תלות און סיי נאכדעם אזוי וואו אלע
שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם
אויפונג פאר 2 וואונטן.
מזאגט די תפילה 18 מאל אויפן
שטיין. ביי די ריכטיגע צייטן.
דואק איז דעם מקובל'דיג פארן פון פנסן דורות ישרים וועט מען ווי עס ווערט מקיים די
ווערטער פון אריה'ק אויפן הויך: וועט תלך (אנציערן) די יארן צו אריינציערן. ווערנדיג לוב
לעמים לנחמה (ישיש'ט) די גאנצע פנסת. (חזקת מלאים) חזקת מלאים (שניטען ווען האנדערט).
מקונן עס געבען פון מעשה.
פאר מרשים וועט-עקסט מכן דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

וזה כוונת רש"י שכתב דאי אפשר שיאמר
הם 'ונראה מה יהיו חלומותי', דמהא
שאמר בלשון 'מה יהיו', משמע שגם הם
הסתפקו שמא יתקיים החלום, ואם הם
חששו שמא הוי חלום אמת, בודאי אי אפשר
לומר דהם רצו להרגו כדי שלא יתקיים מה
שגזרו עליו מן השמים. ולכן על כרחך צריך
לומר דהם לא אמרו זאת, אלא רוח הקודש
היא שאמרה כן. (זרע שמשון אות ז').

לע"נ הגר"ר שלמה דוד כהנא ב"ר בן ציון חיים זצ"ל יא"צ כ"ו
סלו

ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתור
אותו. יראה כי כבר כתבו התוס' (ברכות נה:

ד"ה פותר) וז"ל: פירש ר"י דמזל שעת הלידה גרם [לפתור חלומות], ואין
הדבר תלוי בחכמה, עכ"ל. לזה נסתפק פרעה אם גם יוסף ככה [שמצד מזלו
יש לו כח לפתור חלומות], או שהוא על פי נבואה. כי אחר [ששמעתי עליך
ד'תשמע חלום לפתור אותו] שמוכרח אתה לשמוע החלום כדי לפתור אותו,
[לכן נסתפק פרעה] דאפשר שאין זו נבואה, רק כאחד החרטומים ח"ו, [וזה
ענין טבעי שתלוי במזל שלך, כי אם זה מצד מעלת הנבואה שבו, א"כ מדוע
אתה צריך לשמוע החלום, ולא כמו שעשה נבוכדנצר שלא גילה לחרטומי
את החלום, אלא דניאל סיפר לפניו מה שחלם ופתר לו].

אמנם כבר אמרנו שחלום של פרעה כיון שהורה ענין פרנסה, אשר מפתח
של פרנסה בידו של הקב"ה, ואינו מוסרו לשליח, רק זה ביד הקב"ה עצמו
(ע' תענית ב:), לכן לא יכלו החרטומים לפותרו, [שכל כוחם היה מסטרא
דחיצונים מאחורי הפרגוד, ולכן אי אפשר להם להבין חלום על פרנסה שהוא
ביד הקב"ה], לכן אמר 'יועץ יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את
שלוש פרעה', שאחר שכבר נתפרסם לו שאמר אל החרטומים 'חלום 'ואין
מגיד, א"כ ודאי שאם אפתרנו, שאין זה מחכמת, כי מה שלא ידעו
החרטומים לפתורו הוא לפי שהוא חלום
אלהי, [שזה חלום בנוגע פרנסה שהוא ביד
הקב"ה], ולכן אי אפשר לפותרו בלי רוח
אלהים, וזה שאמר 'אלקים יענה את שלום
פרעה'.

[וכיון ש'אלקים יענה את שלום פרעה', לכן
אין אני צריך לשמוע החלום כדי לפתור אותו.
והטעם שפרעה לא ביקש מיוסף לספר לו
מעצמו החלום, הוא משום] דאחר שכבר
פירסם פרעה החלום, לא ביקש לנסותו
שיוסף יגיד לו החלום, כי שמא הוא כבר
נתפרסם [ומזה ידע יוסף החלום], לכן נתחכם
פרעה לומר החלום בקצת שינוים, אבל יוסף
פתר אותו כפי מראה אמיתית שראה פרעה
וכמו שאמרו במדרשות.

ובזה יובן מה שאמר פרעה בסוף דבריו 'ואומר
אל החרטומים ואין מגיד לי, והשיב יוסף
שאל יתמה על זה, 'כי את אשר האלהים
עושה הגיד לפרעה', שהוא ענין פרנסה שביד
הקב"ה בעצמו, לכן לא שלטו החרטומים
לפתור חלום זה, שכל כוחם היה מסטרא
דחיצונים מאחורי הפרגוד.
ובזה יובן מה שאמר 'ושבע השבלים הריקות
שדופות הקדים יהיו שבע שני רעב, הוא הדבר

ההודאה. ואע"ג דאמרו שם דצריך שיאמר בה הודאה תחלה וסוף, מ"מ אין זה מהות הברכה,
רק שכוללן בתוכה ההודאה. ועוד יש סוברים (ע' ביאור הלכה סימן קפ"ז ד"ה ברכת) דהודאה
בברכת הארץ אינה מעכבת כלל.
וגם בברכת מעין שלש אין ששתמישים בלשון הודאה כלל, ואין מזכירין רק "ארץ חמדה טובה",
והיינו משום דבברכה שהוא מעין ברכות אחרות אינו מזכיר כי אם מהות הברכה, ולכן כמו
שיאנו מזכיר ברכת ותורה משום שאינו מהות הברכה, כמו כן אינו מזכיר הודאה לפי שאינו
מהות הברכה. אבל ברכת הודאה בתפלה, עצם מהות הברכה הוא הודאה.

א וכ"כ בשו"ת מן השמים (ס' כ"ב) וז"ל: יש אנשים שמזל תולדותם להיות פותר חלומות
ויקיימים בין לרעה בין לטובה ובלבד שיהיה לפי הענין.
2 וכוונתו, דבתפלה - ההודאה הוא מהות הברכה, כדחזינו בברכת מעין שבע בליל שבת,
שמזכירין הברכה של מודים, אומרים "ונודה לשמו", משום דהודאה היא מהות הברכה. משא"כ
בברכת המזון - הודאה אינה מהות הברכה, אלא מהות הברכה הוא ברכת הארץ, כדאמרו
בברכות (דף מח:): היושע תיקן להם בברכת הארץ כיון שכנסו לארץ. הרי דלא קרא ברכה
בשם "ברכת הודאה", כי אם בשם "ברכת הארץ", וכן חותמין "על הארץ", ואין חותמין על

תולדות בעל הבן לאשרי זי"ע

מאז עלה רבינו בעל הבן לאשרי זי"ע לארץ ישראל, איזה למושב לו צריך קטן בפאתי רעננה, שם דר כל ימיו עד שעלה למרומים. למרות שלא שימש בארץ ישראל במשרה רבנית רשמית, קראו כ"ק אדמו"ר הבית ישראל זי"ע מגור ידער רעננה רב, ומאז הושרש שם זה בקרב המוני בית ישראל. ידוע ומפורסם כי כ"ק אדמו"ר הבית ישראל זי"ע מגור היה בא לבקר בבית רבינו פעמים רבות בשנה, ופעמים שהיה בא בחשאי ועומד אחר החלון מתבונן שעה ארוכה ברבינו ובעבודתו הקדושה, לאחר מכן היה שב על עקביו מבלי להכנס כלל לתוך הבית.

שמו של רבינו נישא בגלי הערצה וחרדת קודש בקרב כל שדרות שלומי אמוני ישראל, כל הקורא את ההסכמות שנתנו גדולי מצוקי ארץ לספרו 'בן לאשרי', יבחין מיד בהערצה ובהדרת הכבוד העצומה שרחשו לו כל גדולי הדור מכל החוגים.

רבינו משחר טל ילדותו לא ידע אלא דביקות בתורה ובנותנה, כל ימיו שקדן מופלא היה, ומן עלות השחר ועד שעות הליל המאוחרות עמל היה בתורה באופן מבהיל, עד שכל רואיו עוד בשחר נעוריו קראו אחריו מקודש מקודש.

עוד בצעירותו זכה לרב מוסמך שהכניסו לטרקלין תורת האמת ורוזיה ולימדו חכמה מפוארה זו, לא בתורת ידיעה בעלמא אלא בדרך המקובלים הקדמונים אנשי השם קדושים אשר בארץ המה, אשר ידעו לפעול פעולות ע"י החכמה להוריד שפע ישועה וברכה, ולהמתיק הדינים בשורשם ולהמשיך חסדים לזרע ישראל קדושים, כל ימיו עסק רבינו בחכמה מפוארת זו בגינוני קדושה ודביקות, ועמדה לו קדושתו וחסידותו, והיה עולה למקום שעלה, ורואה במקום שראה, ומשיב תשובותיו כאורים ותומים, ומדבריו לא נפל ארצה, וזכה להיות צדיק גזר והקב"ה מקיים ותפילתו מקובלת ומרוצה בשמים כבו המתחטא לפני אביו ועושה רצונו.

וכתב עוד, דהזכרת על הנסים בתפלה, אינו מצד חובת התפלה דיש להזכיר מעין המאורע - כמו יעלה ויבוא ב"ח דזה מחובת התפלה וברכת המזון. אלא הזכרת על הנסים בתפלה הוא מדיני חנוכה, דכמו דחייב להדליק נר חנוכה ולקרות הלל, כך חייב לומר על הנסים, אלא חכמים קבעוה לומר על הנסים בברכת הודאה.

ולכן נסתפקה הגמ' דאע"ג דברכת הודאה היא רק בתפלה, מ"מ אולי יש להזכיר על הנסים בברכת המזון מצד מעין המאורע, דאה"נ דמצד חובת חנוכה לא תקנו להזכיר אלא בתפלה, אבל מצד חובת ברכת המזון וחובת התפלה צריך להזכיר מעין המאורע, ודומה ליעלה ויבוא דאינו מכח חובת ר"ח וי"ט, אלא מצד חובת ברכת המזון ותפלה.

וז"ל: מבעיא ליה להגמ' דנהי דחכמים לא תקנו בברכת המזון, מ"מ יהיה מחויב להזכיר כמו שצריך להזכיר כל מעין המאורע, רק בתפלה מילתא אחרייתא דהוא חובת חנוכה [לומר על הניסים] כמו הלל, ולא כשאר מעין המאורע שהוא חובת התפלה או הברכת המזון, עכ"ל. וצדדי הספק הוא, אם אמרינן "כיון דמדברנן הוא לא מדכרינן", דלא תקנו הזכרת מעין המאורע בחנוכה כיון דזה דרבנן, או

דלמא 'משום פרסומי ניסא' תקנו הזכרת מעין המאורע. והוסיף האב"ז להוכיח דהזכרת "יעלה ויבוא" אינו מכח חובת ר"ח וי"ט, אלא מצד חובת התפילה, וז"ל: וראיה, דהא אם שכח לומר יעלה ויבא במנחה של ר"ח מתפלל ערבית שתיים, אף שבערבית לא יאמר יעלה ויבא, מ"מ צריך לחזור ולהתפלל, כיון דלא יצא ידי תפלה במה שהתפלל ביום בלא יעלה ויבא וכו', [משום דהזכרת יעלה ויבוא הוא מצד חובת התפילה]. ולכן בתפילה פשיטא דצריך לומר על הנסים, כיון דזה חובת חנוכה כנ"ל, וזה שכתב רש"י "דעיקר מילתא דחנוכה להודאה נתקנה", ולכן פשיטא דקבעוה בתפלה, דברכת הודאה לא נקרא רק ברכת מודים, דמסיים בהודאה וזהו שם הברכה, משא"כ בברכת המזון. וזה מבואר בדברי רש"י שכתב "תפלה בברכת הודאה", ובברכת המזון כתב "בהודאה בברכת הארץ", עכ"ל.

והנה קיים כמה נפ"מ אם אמירת על הנסים בברכת המזון היא מדין הודאה ומחובת חנוכה, או דזה מדין המאורע: (א) המחבר (סימן ר"ח סעיף י"ב) כתב: מזכירין במעין שלש מעין המאורע בשבת וי"ט ור"ח, אבל לא בחנוכה ופורים, עכ"ל. וביאר בשו"ת מהר"ם מרוטנבורג (סימן ע', וכ"כ הלבוש שם), וז"ל: במעין שלש לא יעלה על לב איש [להזכיר חנוכה ופורים], כיון דליכא הודאה בברכה דמעין שלש, אינו מזכיר, דאינו מזכיר מאורע דחנוכה ופורים אלא היכא דאיכא הודאה, עכ"ל.

ג ורמז לזה בחבר בן חיים, וז"ל: נראה דמספקא ליה מאחר דקבעו ימי חנוכה להודאה והלל, כשם שתיקנו הלל פעם אחת ביום, הכי תיקנו הודאה ג' פעמים, ואין מזכירין במוספין, או דלמא תיקנו הודאה לכל תפלה.

לומר במוספין הוא משום דחייב על הנסים הוא מדיני חנוכה כדברי האבני נזר, וא"כ כיון דבכל יום מימי חנוכה סגי באמירה ג' פעמים, דהלא ליכא חיוב מוסף בחנוכה, ולכן גם בשבת אינו מזכיר, דסגי בהזכרה בג' התפלות הקבועות בכל יום מימי החנוכה. אבל אם זה מחובת התפלה ומדין הזכרת מעין המאורע, אז יש להזכיר גם במוספין, משום דיום הוא שנתחייב בארבע תפלות, ובכל תפלה של היום מחויב להזכיר מעין המאורע.

לע"נ אילה אהובה פרסבורגר ב"ר יוסף ראובן יוחנן ע"ה יא"צ ל' כסלו

ב"ש אומרים פוחת והולך כנגד פרי החג, וב"ה אומרים מוסיף והולך דמעלין בקודש. הנה טעם ב"ה מובן, שהנרות נקראו 'קודש', כמו שאומרים 'הנרות הללו קודש הם', שהנרות הם להיות אתערותא לעילא אל ה', כדי שיאיר לנו אור התורה ע"י רוח מההוא קודש דלעילא, ולכן מעלין בקודש. אבל טעם ב"ש יש להבין מה ענין נרות חנוכה לפרי החג.

אכן פרי החג הם שבעים כנגד שבעים אומות, והוא על פי מה שכתבו בספרים על מה שאמרו (פסחים פז:): לא הגלה הקב"ה את ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים, שאין המכוון שיתגייירו מהם בפועל, רק כדי שיוציאו ישראל הניצוצות קדושות שהם בגלות שם. ועל זה היה גלות מצרים, דכתיב 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול', שהוא מה שנאמר 'וינצלו את מצרים', שאמרו

ג ורמז לזה בחבר בן חיים, וז"ל: נראה דמספקא ליה מאחר דקבעו ימי חנוכה להודאה והלל, כשם שתיקנו הלל פעם אחת ביום, הכי תיקנו הודאה ג' פעמים, ואין מזכירין במוספין, או דלמא תיקנו הודאה לכל תפלה.

מ'מעגלי צדק' על פרשת ראה מסוגל לעשירות

ר' ישראל וואלף מאנדעל היה עשיר, ונהפך עליו הגלגל ונעשה יורד ונצרך לבריות, ואמר לו הרה"ק בעל מעגלי צדק מדעש: **תהגה בספרי מעגלי צדק פרשת ראה, ותוושע ממצוקתך ויהיה לך הרחבה גדולה בלי מצרים.** וכך היה. שאחר שלמד מעגלי צדק על פרשת ראה, נושע ויצא ממיצר למרחב, והתברך בהשפעה מרובה בכל עניו.

שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך. דעניני השלש רגלים באו להדריך האדם במעגלי ישר בל ימוטו פעמיו, ולמען הציל אותו מפיתוי היצר הבא בג' דרכים: א) גאווה וגאון, ועל זה בא יו"ט פסח 'למען תזכור כי עבד היית', ובמה תתגאה. ועל כן הזהיר התורה בפסח חמץ ושאר שמורה על הגיאאות, למען יתנו לב על זה. ב) 'לא תתורו אחרי לבבכם' - זה מינות'. ועל זה בא חג השבועות זמן מתן תורה אשר עין בעין נראה 'אתה נגלית' וגו', ו'אתה הראית לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו'. ג) 'ואחרי עיניכם' הם התאוות, ועל זה בא יו"ט סוכות, דהיינו להפרד מביתו דירת קבע ולהתבודד בסוכתו, למען ידע כי עוה"ז הוא רק דירת עראי, ויפרד מתאוותיו, וידבק בעבודת השי"ת כל הימים, ועל ידי זה 'יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך'. (מעגלי צדק).

(ברכות ט:): שעשאוה כמצודה שאין בה דגן, וכמצולה שאין בה דגים. ד'דגים' מורה על שורש החיים, שבדגים נזכר שם 'חיה' בראשונה, ו'דגן' הוא קיום החיים, והיינו הניצוצות קדושות, בסוד 'ואתה מחיה את כולם'. ועל זה הקריבו שבעים פרי החג כנגדם, שהחיות והניצוצות קדושות שבהם אנו מקריבין להשי"ת, ולזה פוחתין והולכין, שבכל פעם מוציאים מהם יותר.

וכן ענין נרות חנוכה להוציא האור והחיות שהוא בגלות, וכמו שמצינו במכות מצרים, נגוף ורפוא, נגוף למצרים, ורפוא לישראל, שבכל מכה יצאו ישראל ממדה אחת שבעשר מדות שבקליפה, זה לעומת זה, ונכנסו למדה שכנגדה בקדושה. וכתוב במכת חושך שהיה מכה תשיעית 'ולכל בני ישראל היה אור במושבותם', שכיון שהיה נגוף

למצרים מכה תשיעית החושך, עיד"ז היה רפוא לישראל שזכו לאור. וכן ענין הדלקת נרות חנוכה להוציא מהם הניצוצות קדושות והאור, ועיד"ז יזכו 'ועליך יזרח ה', שנזכה להאור, כמו שנאמר 'אל ה' ויאר לנו', והיינו באור הראשון שנגנז לצדיקים, וזוכין לו ע"י תורה אור שזוכין ישראל להיות 'עוסקי תורתך', שכל אחד מישראל יש לו עסק בתורה, (וזה 'זדים ביד עוסקי תורתך'). וכן להיות צדיקים, וצדיקים לאורה, דכתיב 'אור זרוע לצדיק', (וזה 'ורשעים ביד צדיקים').

ולהיות טהורים, דכתיב 'יראת ה' טהורה עומדת לעד', (וזה 'וטמאים ביד טהורים'), ומי שעוסק בתורה ואין בו יראת שמים, אמרו עליו (יומא עב:): 'למה זה מחיר ביד כסיל', והוא שורש החנוכה שעושין על האור הראשון שישראל זוכין שהשי"ת מאיר לישראל, כמו שנאמר 'אל ה' ויאר לנו', ועל זה עושין חנוכה.

האדם לעשות מה שביכלתו, [והיינו עד מקום שעינו של אדם שולטות]. וזהו 'הדודאים נתנו ריח' שראובן הציל את יוסף, וההצלה נקראת על שמו. 'ועל פתחינו כל מגדים', זה נר חנוכה שמצוה להניחו על פתח ביתו מבחוץ במקום שעין אדם שולטות, כי האדם צריך לעשות מה שביכלתו ע"כ.

והנה כי כן היה גם בענין המלחמה, שעל פי דרך הטבע לא היה להם שום מבוא לנצח במלחמה, כיון שהיו חלשים נגד גיבורים ומעטים כנגד רבים, מ"מ התחילו לעשות מה שביכלתם, וזכו לעזר מה' כיון שעשו עד מקום שידם מגעת. וזהו כוונת המדרש אלמלי לא העיר הקב"ה את רוח הכהנים שידליקו שמן זית, היינו על אף שידעו כי לא יספיק השמן זית לכל הימים שהם צריכים, מ"מ התחילו להדליק, כי הבינו כי הקב"ה מבקש מן האדם שיעשה רק מה שביכלתו, ואלמלי לא העיר הקב"ה את רוחם, לא היה נשאר פליטת יהודה, כי זה הסיבה שהם נצחו במלחמה, כיון שיצאו למלחמה לעשות לכה"פ מה שביכלתם, על כן עזר להם השי"ת שניצלו לפליטה גדולה.

לזכות מ.ב.ה.פ. לעשירות והצלחה בכל מעשי ידיו

אשר יאמר לכם תעשו. ופירש"י שצוה להם למול. וצ"ב דהא אסור למול לנכרי (מפורש ביר"ד סי' רס"ג ס"ה). ודוחק לומר שצוה כן רק לבני קטורה, וכדפסק הרמב"ם (פ"י מלכים ה"ח) שחיבין למול. כי פליגי הראשונים על הרמב"ם (ע' בפתחי תשובה שם). ובשר"ת מעיל צדקה (סו"ס ד') כתב מהזהר שיוסף נעשה על זה.

אך נראה דדוקא ע"י ישראל אסור למול, משא"כ הם בעצמן מותר למול את עצמן. עוד אפשר לומר, דבשביל שהחזיק את המצרים כעבדים, כאשר אמרו 'הננו עבדים', לכן נתחייב יוסף למול את עבדיו.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

וטבוח טבח והכן. אמרו (חולין

צא): 'וטבוח טבח' פרע להם בית השחיטה, 'והכן' טול גיד הנשה בפניהם. ופירש"י שם: לפי שבני יעקב שומרי מצות היו אעפ"י שלא נתנה תורה, מקובלים היו מאבותיהם, ע"כ. וצ"ע דהא שחיטת נכרי אסור, [וא"כ מאי הועיל במה שיוסף הראה להם ששחטו הבהמה, והלא שחיטת המצרים פסולה]. ולכן נראה ד'ופרע' היינו כמו 'ופרע את ראש האשה', שיוסף אמר שיתנו הצואר לפנייהם והם ישחטו לעצמן, דשחיטת נכרי פסולה אפילו בעומד על גביו.

אך על 'והכן', אמרו טול גיד הנשה בפניהם, דאף בנכרי שנוטל לפנייהם סגי, וכן הבישול גם בן נח יכול לעשותו ע"י השלכת קיסם.

כי נכמרו רחמיו. וברש"י: שאלו יש לך אח מאם, אמר לו אח היה לי ואיני יודע היכן הוא. יש לך בנים, אמר לו יש לי עשרה, אמר לו ומה שמם, אמר לו בלע ובכר וגו', אמר לו מה טיבן של שמות הללו, אמר לו כולם על שם אחי והצרות אשר מצאוהו, בלע שנבלע בין האמות. בכר שהיה בכור לאמי. אשבאל ששבאו אל. גרא שנתגייר באכסניא וכו', עכ"ל. והלשון 'שנתגייר' באכסניא, הוא טעות סופר, וצ"ל 'שגר' באכסניא,

זאת חנוכה גמר החתימה

**אם לא עכשיו אימתי?
עכשיו הזמן לגמור המקח עם
צדיקים מליצי יושר**

געדענקט

'מקח בלייבט מקח'

לע"נ הדסה ב"ר אשר ענגיל פרידמן ע"ה יא"צ כ"ט כסלו

ועל פתחינו כל מגדים זה נר חנוכה. במדרש (הובא בישמח משה פרשת תצוה): אלמלי לא העיר ה' את רוח הכהנים שידליקו שמן זית, אז אבדה פליטת יהודה. ויש לומר הכוונה דהנה מבואר בספרים שהקב"ה מבקש שיעשה האדם את שלו מה שיוכל לעשות בדרך הטבע, ואם עושה את שלו עד מקום שידו של אדם מגעת, אף אם הוא רק פעולה קטנה, נחשב להשי"ת כאילו עשה הכל.

ובזה פירשו מאמר המדרש: 'הדודאים נתנו ריח זה ראובן שהציל את יוסף, ועל פתחינו כל מגדים זה נר חנוכה שמצוה להניחו על פתח ביתו מבחוץ'. דהנה ראובן אף שלא עשה רק פעולה קטנה, מ"מ נחשב לו שהוא הציל את יוסף. והכי נמי במצות נר חנוכה אף שידעו בני חשמונאי כי השמן שבפך לא יספיק להם לשמונה ימים, אעפ"כ עשו כפי מה שהיה ביכולתם להדליק עכ"פ ללילה אחת, והקב"ה היה בעוזרם שנעשה נס ודלק שמונה ימים. והכי נמי הענין שלא להניח נר למעלה מעשרים אמה, במקום שאין עינו של אדם שולטות, כי החיוב על

**ספר מנחה חדשה להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליא זי"ע
שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:**

ואקוה לה, מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עונינו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. נ"ל בעז"ה לחבר סיום התורה עם תחלתה. כי התורה הקדושה מסיימת ב"ל ומתחלת בב' - **אותיות לב ראשית**, פי' ליחד הלב בראשית, בבחינת "ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך" (דברים ו. ה. עי' זוהר פ' תרומה [דף קסב ב]: "לבא ונפשא וממונא כלהו אתאחדן דא בדא, ולבא איהו עקרא ויסודא דכלא"), וד"ל.

או"י בעז"ה, לחבר סיום התורה עם תחלתה **ישראל בראשית**, כי הנה איתא בספה"ק, כי עיקר החכמה היא היראה כמאמר הכתוב "ראשית חכמה יראת ה'" (תהלים קיא י.). והנה התרגום (יונתן) [ירושלמי] פירש, [בראשית] "בחוכמתא" (בראשית א. א.) וז"ש **ישראל אותיות של יראה**, פירוש מן יראה יבא לבראשית, היינו לבחינת חכמה, וד"ל (עי': אבות פ"ג מ"ט; הקדמת הזוהר [דף ז ב]).

וכן הוא בסוטה (דף לו:ו) [שגר באכסניות, והיינו שאין לו מקום קבוע].

לע"נ 'בעלת הנסים' שרה לאה ב"ר שלמה פיש ע"ה י"צ כ"ז חשוון

על הנסים במוסף. הגמ' (שבת כד.) נסתפקה אם יש להזכיר של חנוכה במוספין של שבת ור"ח, כיון דלית ביה מוסף בדידיה לא מדכרינן, או דילמא יום הוא שחייב בארבע תפלות. וביאר הג"ר יוסף ענגיל (לקח טוב דף לא.), דהספק הוא, אם לקרבן מוסף שבא בשביל שבת או ר"ח אין לו שייכות לחנוכה כלל כיון שאינו בא מסיבת חנוכה, או דאמרינן דקדושת חנוכה מתפשטת על כל המצוות. וכמו שאמרו (זבחים

צא.) "אטו ר"ח למוספי שבת לא אהנא", וכשם שמוספי שבת ור"ח הקרבים בחנוכה יש עליהם קדושת החנוכה, הוא הדין לתפלה הבאה במקומם, וזהו שאמרה הגמ' דהצד שיש להזכיר חנוכה במוספין הוא משום דזה 'יום שנתחייב בארבע תפילות', דכיון שאותו היום יש בו קדושת חנוכה, קדושת החנוכה מתפשטת על כולם ואף על התפילות שאינן מחמת עצם היום. וז"ל: ג' תפלות הקבועות תמיד הם שייכים שפיר אל ענין הזמן כפי מה שהוא, כיון דתפלות כנגד תמידין תיקנום, והתמידין הרי הם חובת היום, ולכן הם שייכים אל קדושת היום בכל יום כפי מיני קדושה אשר בו, ועל כן בחנוכה דיש על הימים קדושת החנוכה, לכן התפלות הקבועות שייכי שפיר לחנוכה. ואולם תפלת המוסף דשבת ור"ח שבתוך ימי חנוכה שהיא באה אך במקום קרבן מוסף דשבת ור"ח, לכן יש סברא שאין להם שייכות לקדושת החנוכה כלל, כיון שהם אך בשביל קדושת השבת ור"ח שלאותו יום לא בשביל קדושת החנוכה שלו, וזהו שאמר 'דכיון דלית ביה מוסף בדידיה לא מדכרינן'. וכן יש סברא להיפוך לומר דקדושת החנוכה מתפשטת על כל המצוות.

הוא חידוש יותר מן הבריאה, וכמוכרח מגמ' דכאן דזכירת נס שאחר הבריאה הוא דבר גדול יותר מזכירת הבריאה. (גליוני הש"ס שבת שם).

לזכות מ.ב.ר. ר. לרפ"ש והצלחה בכ"ע

אל תיראו וגו' כספכם בא אלי. ולכאורה שיקר, ואיך תכתוב תורת אמת דברים כאלה. ויש לומר על פי דברי הנועם אלימלך עה"פ 'ויראו האנשים וגו' על דבר הכסף וגו' להתגולל עלינו, וז"ל: ויראו האנשים כי הובאו ביתה יוסף. נראה לי על דרך המוסר והנהגה ישרה איך דרך האנשים כשרים שיראים וחרדים מחדת יום פקודתם תמיד ומעלים על זכרונם יום המיתה ועונש העוונות והחטאים בעוה"ב,

ועיד"ז הם תמיד בתשובה ומתחרטים ומתוודים על חטאותיהם ומבקשים על נפשם מאת הבורא יתעלה. וזהו 'ויראו האנשים', רצה לומר אנשים כשרים מתייראים תמיד בחושבם 'כי הובאו בית יוסף', פירוש שמא הגיע היום וזמן לבא אל עולם העליון הנקרא 'יוסף'. 'ויראו' על דבר הכסף השב באמתחותינו, פירוש על דבר כל התאוות הגשמיות אשר נכסף נכספנו בעוה"ז להשיב הכל אל החומר למלאות הכרס במאכלים יתרים, 'אנחנו מובאים להתגולל', פירוש נהיה מוכרחים לבא בגלגול חס וחלילה. 'ולהתנפל עלינו', רצה לומר משום שאפשר שיש בני אדם שאינם מתייראים מהגלגול שיתגלגלו באומרם שגם העוה"ז טוב לפנייהם. לזה אמר 'ולהתנפל עלינו', רצה לומר אבל מי יודע אם יהיה הגלגול לטובה. אולי יהיה הגלגול בנפילה, דהיינו שיהיה שפל ובזוי בגלגלו בעניות ודוחק ובשפלות גדול, ונהיה מוכרחים להתגלגל בגלגול בתר גלגול עד שיזכך הגוף והחומר גם כן לעבודת הבורא, עכ"ל.

וגם אנו נאמר דידוע מה שאמרו חז"ל דע"י תשובה מאהבה זדונות נעשו זכיות, וכיון שראה מנשה תשובתם ויראת שמים שלהם, לכן בישרם שכבר הגיעו למדריגת 'כספכם', דגם הכיסופים והתאוות דהאי עלמא 'בא אלי' להשי"ת, [דזדונות נעשו זכויות], יהי רצון שנזכה לזה.

לזכות פ.ב.ע.י. להצלחה בכ"ע

טעמא דב"ש כנגד פרי החג. אמרו בשבת (דף כא:): חד אמר טעמא דב"ש כנגד ימים הנכנסין, וטעמא דב"ה כנגד ימים היוצאין. וחד אמר טעמא דב"ש כנגד פרי החג, וטעמא דב"ה דמעלין בקודש ואין מורדין, ע"כ. וזה נראה כדבר מופלא מה שאמרו שטעמייהו דב"ש הוא כנגד פרי החג, מבלי שום שייכות אל ענין הימים הנכנסים והיוצאים, דמה ראו ב"ש לתלות בפרי החג. ונראה לפרש דב"ש וב"ה נחלקו אם יש לפרסם הנס שכבר נעשה בפועל ממש, או לפרסם מה שהיה בכח של הנס כבר מראשיתו. דב"ש סובר כנגד ימים הנכנסים,

הופיע
כרך נוסף בסדרת

חידושי רבינו חיים הלוי
על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח
כרך שני

כולל מובאות ציונים, עינים, כותרות, מקורות ומילואים

מהדורה מסודרת ומורחבת

בכרך זה הופיעו:

- הלכות חמץ ומצה • נדרים • שמיטה
- ויבל • ביאת מקדש • תמידין ומוספין

...

כרך שלישי - נמצא בשלבי עריכה

...

כמו כן הופיעו:

- בחדושי חזו"ש כרך הראשון
- שנתקבל בחיבה ויחיה בעולם התורה
- מולד הלכות:
- תפילין • שבת • ימים וחולצה •
- סאכלות אסורות • תרומות • קרבן
- ספס • מעילה

להשיג ככל תננות הספרים המובחרות
הפצת ראשית

בארץ: ספריית - אדום ניטול • מריז' עם הספר - לעווין
מכון מורשת הגר"ח • moresheshagrach@gmail.com

ד ולי"כ בגליוני הש"ס (סוכה נו.) וציונים לתורה (כלל ל"ח עמוד צ"ה טור ב'), ושם דנחמתא (סוף אות ה'), וע' בארץ צבי (פרומר, ח"ב חידושי מסכת ביצה דף ה.), ובנין אב (ח"ג סימן י"ז), ואי"ש (פ"ד עבודת יוה"כ פ"ה א.)

לכות מ.ב.פ.ה. להצלה בכ"ע

נשמת אהרן הכהן. גילה האריז"ל מה שקרה לאנשים גדולים שאין השכל יכול להשיג דברים גדולים כאלו, וכמו שביאר ענין אהרן הכהן שבא בגלגול בעלי הכהן, ובעון העגל היה חייב סקילה, ולכן כתיב בעלי הכהן 'ותשבר מפרקתו ויפול מן הכסא' (שמואל א' ד'), ואח"כ נתגלגל אהרן הכהן בעזרא הסופר שהיה ג"כ כהן, ואז בא לידי תיקונו.

ועוד מביאר על אהרן הכהן, שהיה גלגול הרן אחיו של אברהם, ולא נתקן אז, כיון שלא נשרף בלב שלם, כי אם אחר שראה שאברהם ניצל, וכדי לתקן את זה, בא בגלגול פעם אחרת באהרן הכהן בתוספת אלף, שהרן עם אלף זהו אהרן, וגם אז לא ניתקן אותו העון, שהיה צריך ליהרג כשאמרו לו הערב רב 'קום עשה לנו אלהים', והיה ראוי למסור נפשו למיתה, ולכן כיון שלא נתקן אז, היה צריך להתגלגל בעלי הכהן, ואז כשנפל מהכסא ונהרג דהוה כסקילה, ואח"כ בעזרא הסופר שהיה ג"כ כהן ואז ניתקן כמו שהבאנו מקודם. ויש להתבונן על אהרן הכהן הגדול שאין לנו שום השגה על גדולתו, שכל בית ישראל בכו אחריו, שבודרו שהם היו דור דעה ידעו גדולתו, ובכל זאת היה צריך לעבור גלגולים כיון שלא מסר עצמו על קידוש ה' שלא לשמוע מה שרוצים הערב רב, עד שאהרן הכהן ניתקן בעזרא הסופר, וא"כ ק"ו בן בנו של ק"ו איך אנו צריכים לחשוב ולהתבונן מאד בדרכינו ולתקן כל דבר במסירות נפש ממש. (ש"ת חלק י"ג סי' ל"ז).

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל 'מבטיח אני להעושים לטובת נשמותי' אלחנן יוסף בן שמואל וצפורה, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'

אם נבוא להסתכל בשעת ניתוח, בלי לדעת שהרופא מנתח לשם ריפוי, הלא נחרד לעובדה ה'נוראה' של חיתוך בשר החי. אך עם הידיעה שהכל נעשה לטובת האדם כדי שיבריא ממחלתו ויאריר ימים בשלווה, נבין את החסד שבניתוח הזה, ולא נראה בו חבלה אכזרית, אלא הצלת החיים, ונשמח בתקות הנתוח ונודה לרופא בנוסף לתשלום ההגון שיקבל.

כך הדבר לגבי היסורים הבאים משמים על האדם, אם נסתכל רק על היסורים עצמם בלי להתבונן במטרה שלהם, בודאי נרגיש קושי גדול. אך אם נדע שאלו מובילים למטרה של ריפוי הנפש מתחלואיה לזככה כדי שתזכה לעולם הנצח, בודאי שנשמח ביסורים ונראה בהם הצלת חיים, כי בלעדיהם לא תוכל הנפש החולה להתקיים ולהגיע לחיי עד. עוד אפשר לבאר באופן דומה, הקושי העיקרי בסבילת הסבל הוא כשאינו מביין איך שהסבל מוביל למטרה, דאז נדמה לו שזה צער לשם צער בלי תכלית, אבל כשיודע את המטרה של הסבל, אז יכול לסובלו בקלות, וכשם שאדם נכנס מרצונו לשם טיפול וניתוח, ומשתף פעולה עם הרופא המטפל, אע"פ שהטיפול כרוך ביסורים, וכל זה משום שהוא מביין את המטרה שיצא בריא ושלם ויגיע קץ לסבלו, כן האדם כשיביין את היסורים ותועלתם, אז לא יקוץ בהם, אלא להיפך, יקבלם באהבה, כי יודע שאלו לטובת עתידו.

דפרסום הנס אינו כדי לפרסם מה שנעשה כבר ע"י נס בפועל, אלא לפרסם מה שהיה בכח של הנס כבר מראשיתו, דעכשיו שיודע לנו כל הנס של שמונת הימים, לכן יש לפרסם מה שהיה בכח של הנס מראשיתו, ולכן יש להדליק בלילה הראשון שמונה נרות, דבלילה הראשון היה בכח של הנס לשמונה ימים, ובלילה השני היה בכח של הנס לשבעת ימים וכו', דבכל יום ויום יש לפרסם מה שהיה עוד בכחו של הנס לעשות. ואילו ב"ה סוברים כנגד ימים היוצאין, דיש לפרסם מידי יום ביומו מה שנעשה כבר ע"י נס בפועל ממש.

ומה שאמרו 'חד אמר טעמא דב"ש כנגד פרי החג, וטעמא דב"ה מעלין בקדש ואין מורידין'. אינו טעם אחר, דבאמת אין שום שייכות לתלות נר חנוכה בפרי החג, אלא כיון דיש סברא לכאן ויש סברא לכאן, דיש סברא לפרסם מיד מה שהיה בכח הנס תיכף מראשיתו, ויש סברא לפרסם מה שנעשה כבר ע"י הנס בפועל, לכן הכריעו ב"ש בין שתי סברות הללו שיש לעשות כנגד פרי החג, שבין כולם יש להקריב שבעים פרים במשך שבעה ימים, ולא התחילו ביום הראשון בפחות בשבעה ולמחרתו שמונה, אך התחילו ביום הראשון במספר היותר גדול בשלשה עשר, שכל מה שאפשר להקדים המספר המרובה מקדימין. וכן יש לנהוג הכא שיש לנקוט בסברא זו אשר על פיה מקדימין המרובה קודם. וב"ה הכריעו בין שתי הסברות הללו בסברת 'מעלין בקדש ולא מורידין', ולכן גם בחנוכה מוסיף והולך. (חז"י שבת כא:).

לשמוע מה שרוצים הערב רב, עד שאהרן הכהן ניתקן בעזרא הסופר, וא"כ ק"ו בן בנו של ק"ו איך אנו צריכים לחשוב ולהתבונן מאד בדרכינו ולתקן כל דבר במסירות נפש ממש. (ש"ת חלק י"ג סי' ל"ז).

זמאמר מספר צפנת פענח להרה"ק מופת הדור רבי אליהו גריידיץ ז"ע שכתב דמסוגל זמאמר זה להינצל מאויבים

ז"ל: וכפי הזריעה (-לכוין בתפילה הכוונות שכתוב במאמר זה) יש לילך בטח שכן יהיה בעזרת השי"ת הצמיחה מזה. ואולי יהיה סיעתא דשמיא שיהיה עוד הרבה תועלת יותר ממה שאני משער, ויקיים בזה כעין מה דכתיב 'זירע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'.

[אות י"א]: כן הוא כאן [בתפילה נגד השונא, דיש להתפלל על הקל תחילה, ויש כאן ג' תפילות], א) מתחילה יבקש רחמים שיעזור הקב"ה אותו שלא יהיה ביכולת שונאיו להרע לו, אף בעודו [נמצא] תחת [רשות] שונאו, כי זה ענין הצריך לו מיד באותו רגע. ב) שוב יתפלל שיפדהו ה' שיצא לגמרי מממשלת או מהגעת יד שונאיו. ג) ושוב יתפלל על מפלת שונאו, שלא יתגלגל בעתיד ע"י סיבות ששוב יבוא ליד השונא, ויתפלל שלא ישאר מהשונא שריד ופליט, וכמו שקילל דוד במזמור ק"ט.

[והנה כתבתי לעיל דיש להתפלל ג' תפילות הנ"ל מן הקל תחילה, ולכן אחר שהתפלל דוד המלך תפילה הראשונה, שינצל לפי שעה, וזה 'יענך ה' ביום צרה ישגבך שם אלקי יעקב'], אחרי זה התפלל [תפילה השניה] לצאת מיד המיצר לגמרי, [וזה שאמר 'שלח עזרך וגו' כי הושיע ה' משיחו], ולבסוף [התפלל תפילה השלישית והוא] להפיל להמציר לו, יכרע ויפול [המה כרעו ונפלו] ואנחנו קמנו ונתעודד'.

והנה לגוף הביאור ג' תיבות 'אהיה אשר אהיה' שהזכיר רבה בר בר חנה, אין הכרח לכל האריכות הנ"ל, אך מהיכי תיתי אשתוק במה שיש תכלית לידע הידיעה גדולה [בכוונת] אמירת מזמור כ'. [אבל העיקר מה שנוגע לתפילת רבה בר בר חנה כאן, הוא הכוונה של השם 'אהיה אשר אהיה', והוא] דיש לידע שהקב"ה גילה למשה רבינו שבכל מיני צרה ובכל זמן, הוא מוכן לקוראי אותו להצילו במקומו, [והיינו בעודו נמצא ברשות השונא, הקב"ה מציל אותו שלא יוכל להזיקו, דזה הכוונה של שם 'אהיה']. על דרך דכתיב [יחזקאל ל:טג]: [על גוג ומגוג, שהקב"ה אומר] 'והיכתי קשתך מיד שמואלך, וחצירך מיד ימינך אפיל' [והיינו שלא יוכל לירות בקשת ובחיצים נגדינו].

[והנה עד כה ביארנו התפילה הראשונה של 'אהיה אשר אהיה', וזה שינצל מהשונא בעודו עדיין תחת שליטתו], ואח"כ [אמר רבה בר בר חנה התפילה השניה וזה השם 'ה', וזה תפילה שיוציאו הקב"ה מיד המעוול והחומץ הזה, אם לרחק המרשיע ממנו, או [להיפך, והיינו] להרחיק אותו לגמרי מכח וממשלת המרשיע, ועל זה קאי השם 'ה', שהוא שם שמורה על 'כתר חכמה ובינה', הקוצו של יו"ד הוא 'כתר', יו"ד עצמו 'חכמה', ושניהם יחד ('אות י' אות ה') 'בינה', רעים דלא אתפרשין, אשר בבינה הוא היובל, להוציא חפשי מכל השתעבדות.

ולמען שיתברר יותר אעתיק מעט ממה שכתב בספר שערי אורה בשם התשיעי משמות הקודש, ואעתיק אגב גם מעט מדבריו הקודמים שם, יען שמדבריו חזינו מה שכתבתי לעיל שיעקב אבינו הוא קו האמצעי המבדיל מקצה לקצה, ועולה עד שורש הכתר המושך השפעתו מאין סוף. וז"ל הקדוש: לפיכך 'מון המיצר קראתי י', שאין לו מצרים, לפי שהוא מקום הרחובות הנהר ועולם הרחמים, שאין בהם מקום אחיזה לשרים העליונים ולא לגוייהם אלא ליעקב, שהוא קו האמצעי ועולה למעלה מאברהם ויצחק, לפיכך 'והרכבתך על במתי ארץ והאכלתך נחלת יעקב אביך', ולפיכך 'מון המיצר קראתי י', ומה שאמר 'עניי במרחב י', כלומר ג' הספירות העליונות, והבינה נקראת רחובות הנהר, ועל ידה באות התשועות והגאולות עכ"ל. ומאריך עוד ומביא הפסוקים שנזכר בה גאולות וישועות שם 'ה'. [המשך בשבוע הבא].